

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (25-26 квітня 2018 р., м. Бердянськ)

вважають донькою «ворога народу», попри безмежну тугу за батьківщиною, яка зрештою передчасно звела її в могилу; для Нюсі - тихе родинне життя. Як резюмує А. Григорова, «свобода людини - в її серці, бо вільний світ - це не лише зовнішні принади, можливість робити все, що хочеться. Свобода - це перш за все відповідальність за своє життя, свої дії, розуміння наслідків, які несе кожен твій крок. Все, що з нами трапляється - це наслідки нашого ж вибору» [4].

Перспективи подальших пошуків вбачаємо в дослідженні особливостей поетики роману Тетяни Белімової «Вільний світ», всебічному аналізі та порівнянні з іншими творами, присвяченими проблемі еміграції, війни, голодомору.

Література

1. Баран Є. Вільний-превільний-невільний світ Тетяни Белімової [Електронний ресурс] / Євген Баран. - Режим доступу : <http://zolotapektoral.te.ua/evhen-baran-vilnyj-previlnyj-nevilnyj-svit-tetyany-belimovoji>
2. Белімова Т. «Вільного світу як не було, так і немає досі» [Електронний ресурс] / Т. Белімова. - Режим доступу : http://www.bbc.com/Ukrainian/entertainment/2014/12/141201_book_2014_interview_belimova_az
3. Бернадська Н. І. Новітній український роман: жанрові модифікації і їх вивчення / Н. І. Бернадська // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : науковий збірник. - 2016. - Вип. XIII. - С. 18-23.
4. Григорова А. «Вільний світ» Тетяни Белімової - роман-пам'ять [Електронний ресурс] / Анна Григорова. - Режим доступу : https://vsiknygy.net.ua/shcho_pochytaty/overview/40907/
5. Журба С. С. Жанрові модифікації роману «Вільний світ» Т. Белімової / С. С. Журба // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність. - 2017. - Вип. 9. - С. 61-69. - Режим доступу : http://journal.kdpu.edu.ua/world_lit/article/view/2850/2431

СМИСЛОВЕ НАПОВНЕННЯ КОНЦЕПТУ СВОБОДА В УКРАЇНСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Нікішина Т. І. канд. філол. н., старший викладач
Бердянський державний педагогічний університет, Бердянськ, Україна

Концепт СВОБОДА відзначається високим ступенем значимості у національній та міжкультурній взаємодії, цінністю для всіх соціумів. Дослідження, об'єктом яких є концепт СВОБОДА, скеровані на специфічні ознаки та сфери уживання цього явища (роботи А. Вежбицької, А. С. Солохіної, О. Г. Лісіцина, О. М. Руденко). Однак деякі аспекти залишаються недостатньо вивченими, які визначають **актуальність даної роботи**, зумовлену в необхідності ґрунтовного вивчення картини світу в цілому і концепту СВОБОДА зокрема, а також виявлення типологічних закономірностей набуття смислового наповнення концепту в українській лінгвокультурі.

Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку

Мета роботи полягає у виявленні специфіки реалізації смислового навантаження концепту СВОБОДА в українській картині світу.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- 1) розглянути екстралінгвальні фактори формування концепту СВОБОДА, на основі політичної ситуації України;
- 2) дослідити становлення смислової структури лексеми *свобода*;
- 3) проаналізувати зміст концепту СВОБОДА на основі лексичних значень слова-репрезентанта.

Методи дослідження. Відповідно до поставленої мети й завдань у роботі використано такі методи:

- контекстуальний (виявлення контекстно-ситуативних ознак концепту СВОБОДА в законодавчих актах України);
- компонентний аналіз (дослідження лексичних значень слова-репрезентанта концепту СВОБОДА);
- етимологічний аналіз (виявлення походження лексеми *свобода* в українській мові).

Матеріалом дослідження слугували лексикографічні джерела, політичні тексти масової інформації початку XXI століття та Інтернет-ресурси, офіційні документи та законодавчі акти.

Дослідження процесу становлення смислової структури лексеми *свобода* вказало на давність його виникнення. Для досліджуваної лексеми характерна дефініція "звільненої людини, раба, поселення", яка і визначає первинну сутність цього поняття. Аналіз етимологічних даних надав уявлення про процес і розвиток становлення лексеми в концептуальній та мовній картинах світу української нації: від значення —звільненого поселення" до персоніфікації звичайної людини.

У сучасній українській мові лексема *свобода* відзначається високою частотністю використання. За її допомогою відбувається об'єктивація ядра концепту СВОБОДА, яка зафіксована життєвим досвідом носія свідомості у вигляді індивідуального чуттєвого сприйняття образу свободи. Основним словниковим значенням є трактування *свободи* як відсутності політичного й економічного гноблення, утиску й обмежень у суспільно-політичному житті будь-якого класу або всього суспільства. Наступним значенням, характерним для слова *свобода* є стан перебування не під арештом, неув'язненням, не в неволі і т. ін., що вказує на збереження історичних рис у наявній дефініції: у позначенні можливості вільного пересування, дії та вільного вибору цих дій. Свобода співвідноситься з владою розпоряджатися своїми вчинками без перешкод і заборон у якій-небудь галузі.

Смислове наповнення концепту СВОБОДА в українській картині світу відбувалося поступово з розвитком суспільства, держави, законодавчих актів. Вплив історичних подій, політичної ситуації, економічних умов вказують на першочергове значення явища *свобода* для української нації.

Література

1. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов / Пер. с англ. А. Д. Шмелева. - М. : Языки славянской культуры, 2011. - 288 с.
2. Нікішина Т. І. Етимологічне дослідження концепту СВОБОДА як лінгвокультурного явища / Т. І. Нікішина // Актуальні проблеми слов'янської